

Nederlandse Bestuivingscommissie

p/a Meelstraat 61

5025 KL Tilburg Tel: 013-5362666

E-mail: info@nederlandsebestuivingscommissie.nl

www.nederlandsebestuivingscommissie.nl

bankrekening: 1280.18.690 K.v.K. 09165626

Voerakkers voor insecten

Het inzaaien van bijenvoerakkers

Het houden van sterke gezonde bijenvolken is een belangrijke voorwaarde om honing te winnen. Alleen sterke gezonde bijenvolken zijn in staat bestuivingwerk naar behoren te vervullen. Een goede dracht of bijenweide, van het vroege voorjaar tot de late herfst, is van levensbelang voor bijen.

Vaak hebben bijen echter te lijden van het ontbreken van voldoende dracht.

Voor het behoud van bijen is drachtverbetering noodzakelijk.

Zonder voldoende dracht is het onmogelijk bijen te houden.

Van de vele vormen van drachtverbetering is het inzaaien van voerakkers een activiteit die de gezondheid van bijen ten goede komt.

Wat voor onze honingbijen geldt is ook van toepassing op onze hommelse soorten, de vele vormen van solitaire bijen en andere nuttige bestuivende insecten.

Gewassen

In principe is elk gewas dat door bijen wordt bevrogen, nectar en stuifmeel in voldoende mate produceert en daarbij gemakkelijk en goedkoop is te telen, hiervoor geschikt.

De volgende gewassen hebben in de praktijk hun waarde bewezen:

Bladramenas (Siletta), witte mosterd, nootzoetraapzaad, phacelia, bernagie of borago, boekweit, veldbonen.

Bladramenas, Siletta, (*Raphanus radius*).

Bloemkleur wit tot lila, kruisbloemig.

Levert nectar en stuifmeel.

Geschikt voor alle grondsoorten.

Bloeit zes weken na zaaien.

Hoeveelheid zaaizaad 50 kg per ha.

Is tevens geschikt om in te zaaien in wild en vogelvoerakkers.

Goede bodemverbeteraar. Er zijn thans aaltjesresistente soorten beschikbaar.

Zaaitijd vanaf maart tot september.

Witte mosterd, (*Sinapis alba*)

Bloemkleur geel, kruisbloemig.

Levert nectar en stuifmeel.
Is geschikt voor alle grondsoorten.
Zaaitijd vanaf april tot en met augustus.
Bloeit vanaf zes weken na zaaien. Vormt geen opslagproblemen in tegenstelling tot zwarte mosterd.
Geschikt als groenbemester en om in te zaaien in wild en vogelveerakkers.
Er bestaan thans selecties om in te zaaien op aaltjesgevoelige grond.
Hoeveelheid zaaizaad 15 kg. per ha.

Nootzoetraapzaad, (*Brassica oleofera* "Annu").
Bloemkleur geel, kruisbloemig.
Levert nectar en stuifmeel.
Geschikt voor alle grondsoorten.
Zaaitijd vanaf april tot september.
Bloeit vanaf vier weken na zaaien.
Hoeveelheid zaaizaad 20 kg per ha.
Geschikt als groenbemester en om in te zaaien in wild en vogelvoerakker.
Dit gewas is uitstekend geschikt om in te zaaien wanneer men maar korte tijd over de grond kan beschikken.
Goede, goedkope hulpkrachtplant.
Niet inzaaien op grond waar de plantenziekte knolvoet in voorkomt.

Phacelia, (*Phacelia tanaacetifolia*).
Bloemkleur blauw, Bosliefjesfamilie.
Levert nectar en stuifmeel.
Geeft bij laat inzaaien geen nectar, maar wel veel blauw stuifmeel.
Geschikt voor alle grondsoorten, levert op zware kleigrond minder nectar.
Zaaitijd vanaf april tot einde juli.
Bloeit vanaf zes weken na zaaien.
Geschikt als groenbemester en voor wild en vogelveerakkers.
Aan te bevelen voor percelen waar problemen zijn met knolvoet en aaltjes en waar kruisbloemige gewassen minder gewenst zijn.

Bernagie of komkommerkruid, (*Borago officinalis*).
Bloemkleur blauw, Ruwbladigenfamilie.
Levert nectar en stuifmeel.
Geschikt voor alle grondsoorten.
Zaaitijd vanaf april tot augustus.
Hoeveelheid zaaizaad 10 kg per ha.
Zeer geschikt als groenbemester en bodemverbeteraar.
Aan te bevelen op percelen waar kruisbloemigen in verband met bodemziekten minder gewenst zijn.
Geschikt voor wild en vogelveerakkers.

Boekweit, (*Fagopyrum esculentum*).
Bloemkleur wit tot roze, Duizendknoopfamilie.
Levert nectar en stuifmeel.

Kan op de armste grond worden geteeld.
Wegens de gevoeligheid voor nachtvorst dient boekweit niet voor eind mei te worden gezaaid.
Hoeveelheid zaaizaad 100 kg per ha.
Bloeit 100 dagen na zaaien.
Geschikt voor wild en vogelvoerakkers.

Lupine, (*Lupinus ssp.*).
Een vlinderbloemig groenbemestinggewas met goede eigenschappen als bodemverbeteraar.
Omdat enige lupinesoorten giftig zijn voor dieren wordt aangeraden zogenaamde zoete lupinen te zaaien.
Bijen verzamelen hoofdzakelijk stuifmeel op lupinen.
Zaaien van april tot juli.
Bloeit van de zomer tot de herfst.
Hoeveelheid zaaizaad 120 tot 150 kg per ha.
Geschikt voor wild en vogelvoerakkers.

Bosliefje, (*Nemophila menziesii*).
Bloemkleur variaties in wit en blauw, -Bosliefjesfamilie.
Levert nectar en stuifmeel.
Laagblijvend gewas met een lange bloeiduur.
Zaaien vanaf april, bloeit dan van eind mei tot in de late herfst.
Ook geschikt voor de arme grondsoorten.
Een aanwinst voor de insectenwereld.
Elke imker zou dit gewas moeten zaaien.

Witte klaver, (*Trifolium repens*).
Bloemkleur wit, Vlinderbloemigenfamilie.
Levert nectar en stuifmeel, kleur stuifmeel bruinachtig.
Wordt vooral druk bevlogen bij zwoel warm weer.
Geschikt voor alle grondsoorten, zaaitijd februari-maart, zaaidiepte 1 cm.
Om als groenbemester in te zaaien is ook inzaaien in juli en augustus mogelijk. Witte klaver kan ook dienen als bodembedekkende onkruidwering bijvoorbeeld tussen kerstdennen, verdraagt goed schaduw en heeft minder moeheidproblemen dan bij andere vlinderbloemigen. Levert ook gemengd in grasland een goede dracht.

Incarnaatklaver, (*Trifolium incarnatum*).
Bloemkleur diep donkerrood, Vlinderbloemigenfamilie.
Een vlinderbloemige drachtplant die geschikt is voor zand- en kleigrond.
Levert nectar en stuifmeel.
Bodemverbeteraar, erosie beschermer en voedselplant voor dieren.
Zaaien augustus, begin september, overwintert dan vrij goed en bloeit hierna in mei van het volgende jaar.
Zaaien op drie cm. diepte en goed aanwalsen. Is gevoelig voor meeldauw.

Witte honingklaver, (*Melilotus alba*).
Bloemkleur wit, Vlinderbloemigenfamilie.
Is geschikt voor klei- en zandgrond.
Levert nectar en stuifmeel.

Zaaitijd maart tot mei, dan bloei van juni tot september. Bij inzaai in augustus-september valt de bloei in mei juni van het volgende jaar. Niet te vaak achter elkaar op hetzelfde perceel gebruiken in verband met het optreden van moeheidverschijnselen in de grond. Het toepassen van vruchtwisseling is in het algemeen aan te raden.

Zeer goede drachtplant die rijk en langdurig bloeit.

Ook goed te gebruiken bij de inzaai van grote stuivende oppervlaktes, zoals op de Maasvlakte bij Rotterdam in het verleden is gebeurd. Is geschikt voor gronden die vrijkomen na grootschalig grondverzet of na ontgrondingen. Verder te gebruiken als pioniersvegetatie op puinhellingen, op steenbergen en bij mergeexploitaties. Het gebruik van entstof bij het zaaizaad is bij dit gewas erg belangrijk.

Veldbonen (*Vicia faba*).

De namen tuinboon, paardenboon, duiveboon en waalse boon worden bepaald door het duizend zadengewicht dat onderling verschilt, verder heten ze allen *Vicia faba*.

Bloemkleur wit of wit met zwarte vlek, Vlinderbloemigenfamilie.

Geschikt voor alle grondsoorten.

Levert nectar en stuifmeel en via de schutblaadjes nectar, ook als het gewas niet bloeit, zelfs op heel jonge plantjes. Zaaitijd februari-maart. 180 tot 220 kg per ha. Zaaidiepte 8 tot 10 cm. Rijafstand 30 tot 50 cm.

Bij gemengd zaaien tot half juli 40 tot 50 kg per ha.

Goede diepwortelende groenbemester. Goede diervoeding en geschikt als wildvoerakker.

Enige wenken

- Wanneer men van anderen gronden ter beschikking krijgt voor drachtverbetering, maak dan goede afspraken over de totale tijdsduur en onder welke voorwaarden men over de grond kan beschikken.
- Welke gewassen wel en welke gewassen niet mogen worden geteeld in verband het optreden van bodemziekten en gewenste teeltopvolging.
- Hoe de grond na gebruik opgeleverd dient te worden.
- Het gebruik van drijfmest, kunstmest en bestrijdingsmiddelen wel of niet is toegestaan. Het gebruik van deze stoffen dient in het algemeen te worden ontraden.
- Besteed de nodige zorg aan het zaaiklaar maken van de grond.
- Zaai zoveel mogelijk machinaal op rijen. Hierdoor spaart men op de kosten van het zaaizaad en is men beter in staat de zaak onkruidvrij te houden door middel van schoffelen.

Elk perceel grond, ongeacht grootte of samenstelling, dat geruime tijd

braak ligt, kan als bijenvoerakker worden benut. Grondbezitters die hun medewerking kunnen verlenen worden gevonden bij particulieren en overheid.

Boeren en tuinders, maar ook gronden van gemeenten, provincies en waterschappen. Staatsbosbeheer, beheerders van natuurgebieden, de diverse Landschappen. Natuurmonumenten en recreatieschappen. Jachtgrondbezitters en de verzorgers van de Kleine landschap elementen. Daarbij ook toepasbaar in het huidige akkerranden beheer. Er zijn vele mogelijkheden die door onbekendheid amper worden benut.

Het inzaaien van braakliggende gronden met eerder genoemde gewassen of een mengsel hiervan dient vele natuurbelangen. Tijdens de bloei leveren zij voedsel aan bijen en andere nuttige insecten. De gewassen leveren allen een positieve bijdrage aan een rijker bodemleven. Als na de bloei een rijkdom aan zaden en vruchten tot ontwikkeling komt, is er volop voedsel voor vogels en andere dieren.

Het inzaaien van voerakkers is een activiteit die gezamenlijk moet worden ondernomen door boeren en tuinders, imkers, vogelliefhebbers, jagers en natuurbeschermers. Het dient een gezamenlijk doel

L.G.M.Hensels.